

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління

М. А. Лепський

“ 1 ” сересня 2017 р.

Місцеве самоврядування та соціальна робота

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

напряму підготовки 231 Соціальна робота

Укладач: Заїка О.В., к.н. з держуправління, доцент, доцент кафедри соціальної філософії та управління

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної філософії та управління

Протокол № 1 від “30”серпня 2017 р.

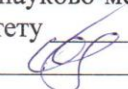
Завідувач кафедри

Т.І. Бутченко

Ухвалено
науково-методичною радою
факультету соціології та управління

Протокол № 1 від “31”серпня 2017 р.

Голова науково-методичної ради
факультету

О.С.Маліновська

2017 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 1301 «Соціальне забезпечення»	За вибором студента	
Розділів – 3	Напрямок підготовки 6.130102 «Соціальна робота»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 120		3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Лекції	
		32 год.	год.
		Семінарські	
		16 год.	год.
		Самостійна робота	
		72 год.	год.
		Вид підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Місцеве самоврядування та соціальна робота» є формування у майбутніх соціальних працівників загальнотеоретичних уявлень про організацію територіального управління та місцевого самоврядування, особливості соціальної роботи у межах громади.

- Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Місцеве самоврядування та соціальна робота» є: засвоєння теоретичних знань про організацію місцевого самоврядування;

- вивчення нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів місцевого самоврядування;

- аналіз та обговорення під керівництвом викладача основних положень нормативно-правових актів, що регулюють діяльність місцевого самоврядування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- конституційні засади місцевого самоврядування;
- задачі та цілі діяльності органів місцевого самоврядування;
- чинний порядок організації роботи органів місцевого самоврядування;

- перспективні напрями розвитку місцевого самоврядування в світі та Україні;

- основні форми і напрями соціальної роботи у громаді;

- завдання і функції соціального працівника у громаді

вміти:

- аналізувати взаємозв'язки між органами місцевого самоврядування;
- аналізувати напрями діяльності органів місцевого самоврядування;
- розрізняти функції соціального працівника у громаді.

Міждисциплінарні зв'язки

Курс «Місцеве самоврядування та соціальна робота» спирається на знання, отримані в межах таких дисциплін, як: «Технології соціальної роботи», «Історія соціальної роботи», «Теорія соціальної роботи», тощо.

Крім цього дисципліна «Місцеве самоврядування та соціальна робота» пов'язана з іншими курсами навчального плану підготовки напряму «Соціальна робота».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Засади формування й функціонування місцевого самоврядування

Тема 1. Сутність місцевого самоврядування

Поняття місцевого самоврядування. Моделі місцевого самоврядування. Істотні принципи місцевого самоврядування. Організаційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.

Тема 2. Концептуальні та конституційні основи місцевого самоврядування

Місцеве самоврядування як основа конституційного ладу, основоположний принцип організації публічної влади на місцях у демократичній правовій державі. Місцеве самоврядування як форма самоорганізації жителів сіл, селищ, міст і територіальних одиниць середнього і регіонального рівнів. Місцеве самоврядування як гарантоване державою право і реальна здатність територіальних громад (територіальних спільнот громадян) самостійно вирішувати питання місцевого значення. Європейська Хартія місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування як форма децентралізації виконавчої влади. Сучасні концепції місцевого самоврядування, їх вплив на практику державотворення в Україні. Державницька концепція. Громадська концепція. Концепція муніципального дуалізму.

Тема 3. Система місцевого самоврядування, її елементна характеристика

Поняття системи місцевого самоврядування, її особливості в Україні. Територіальна громада — первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Види територіальних громад, порядок їх об'єднання та роз'єднання. Проблеми оптимізації територіальних громад. Органи та посадові особи місцевого самоврядування. Сільські, селищні, міські ради — органи місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади і здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування. Районні, обласні ради — органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад

сіл, селищ та міст. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад. Виконавчі комітети. Відділи, управління та інші органи, що створюються виконавчими радами. Виконавчий апарат районної, обласної ради. Сільський, селищний, міський голова — головна посадова особа територіальної громади, керівник виконавчого комітету, головуєчий на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради. Органи самоорганізації населення в системі місцевого самоврядування. Форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування.

Тема 4. Правові засади місцевого самоврядування

Особливості правового статусу територіальної громади. Принцип пріоритету повноважень територіальної громади. Виключні повноваження територіальної громади, проблеми їх законодавчого регулювання. Статути територіальних громад, проблеми становлення та розвитку статутного права в Україні. Повноваження сільської, селищної, міської ради, особливості їх правового регулювання. Внутрішньоорганізаційні повноваження та повноваження щодо безпосереднього вирішення питань місцевого значення. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Власні (самоврядні) та делеговані повноваження. Особливості повноважень органів самоорганізації населення. Інститут делегування повноважень у системі місцевого самоврядування. Особливості правового статусу районних та обласних рад. Виключні повноваження районних, обласних рад. Повноваження районних, обласних рад, делеговані ними районним, обласним адміністраціям. Сільський, селищний, міський голова, особливості його правового статусу. Стан і проблеми розвитку законодавства про місцеве самоврядування.

Розділ 2. Взаємозв'язок місцевого самоврядування та соціальної роботи

Тема 1. Специфіка соціальної роботи у громаді

Уявлення про громаду, її ознаки, структуру та ресурси. Етапи розвитку соціальної роботи у громаді: організація служб у громаді; розвиток професіоналізму й компетентності у членів громади (співробітників та добровольців служб); боротьба за зміни (зокрема у соціальній політиці).

Основні напрями соціальної роботи в громаді: розвиток населеного пункту (проекти розвитку громади, розвиток груп самопомоги тощо); соціальне планування (програмний розвиток), соціальну дію (реформи на користь клієнтів з малозабезпечених прошарків громади).

Робота в громаді (вивчення потреб, планування та впровадження місцевих соціальних програм, орієнтація на догляд за місцем проживання, заохочення місцевих ініціатив тощо) як перспективний напрям сучасної соціальної роботи.

Тема 2. Методологічні підходи у роботі соціальних працівників в громаді

Концептуальний аналіз (збирання даних, визначення кількості проблем, оцінка нагальності кожної з них, уточнення цілей, вибір політичних альтернатив та оцінка результатів політики).

Сприяння взаємодії (створення структур для планування в громаді та ухвалення рішень, висування лідерів, формування групової згуртованості, мобілізація енергії та полегшення зв'язків, обговорення умов та обмін думками між сторонами, залученими до діяльності щодо вирішення проблеми).

Тема 3. Завдання й функції соціального працівника у громаді

Головні завдання соціального працівника у громаді: розвиток надомних, денних послуг та служб тимчасового догляду; підтримка доглядальників; координація послуг; забезпечення раціонального використання коштів тих, хто оплачує послуги у громаді.

Функції соціального працівника у громаді: медіатор, фасилітатор, агент з питань соціальних змін, менеджер, експерт, лідер чи секретар групи тощо. Участь у роботі громади кваліфікованих соціальних працівників, активістів громади, волонтерів різних соціальних служб і програм.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі			усього	у тому числі			ІЗ.	ІЗ.
		л	сем	сам. роб.		л	сем./пр./лаб.	сам. роб.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Розділ 1. Засади формування й функціонування місцевого самоврядування										
Тема 1. Сутність місцевого самоврядування	10	4	2	4						
Тема 2. Концептуальні та конституційні основи місцевого самоврядування	18	6	2	10						
Тема 3. Система місцевого самоврядування, її елементна характеристика	22	4	2	16						
Тема 4. Правові засади місцевого самоврядування	16	4	2	10						
Разом за розділом 1	66	18	8	40						

Розділ 2. Взаємозв'язок місцевого самоврядування та соціальної роботи										
Тема 1. Специфіка соціальної роботи у громаді	20	4	4	12						
Тема 2. Методологічні підходи у роботі соціальних працівників в громаді	18	4	2	12						
Тема 3. Завдання й функції соціального працівника у громаді	16	6	2	8						
Разом за розділом 2	54	14	8	32						
Усього годин	120	32	16	72						

5. Теми лекційних занять

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Засади формування й функціонування місцевого самоврядування		
1	Сутність місцевого самоврядування Моделі місцевого самоврядування Організаційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні	2 2
2	Концептуальні та конституційні основи місцевого самоврядування Місцеве самоврядування як форма децентралізації виконавчої влади Європейська Хартія місцевого самоврядування Сучасні концепції місцевого самоврядування	2 2 2
3	Система місцевого самоврядування, її елементна характеристика Проблеми оптимізації територіальних громад Органи та посадові особи місцевого самоврядування	2 2
4	Правові засади місцевого самоврядування Особливості правового статусу територіальної громади Стан і проблеми розвитку законодавства про місцеве самоврядування	2 2
Розділ 2. Взаємозв'язок місцевого самоврядування та соціальної роботи		
5	Специфіка соціальної роботи у громаді	4
6	Методологічні підходи у роботі соціальних працівників в громаді Концептуальний аналіз Сприяння взаємодії	2 2
7	Завдання й функції соціального працівника у громаді	6
Разом		32

6. Теми семінарських занять

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність місцевого самоврядування Істотні принципи місцевого самоврядування	2
2	Концептуальні та конституційні основи місцевого самоврядування Сучасні концепції місцевого самоврядування, їх вплив на практику державотворення в Україні	2
3	Система місцевого самоврядування, її елементна характеристика Сільські, селищні, міські ради. Районні, обласні ради	2
4	Правові засади місцевого самоврядування Особливості правового статусу районних та обласних рад	2
5	Специфіка соціальної роботи у громаді Основні напрями соціальної роботи в громаді	2
6	Методологічні підходи у роботі соціальних працівників в громаді Соціальної дії в роботі соціального працівника в громаді	4
7	Завдання й функції соціального працівника у громаді Методологічні підходи соціальних працівників у громаді	2
Разом		16

7. Самостійна робота

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність місцевого самоврядування	4
2	Концептуальні та конституційні основи місцевого самоврядування	10
3	Система місцевого самоврядування, її елементна характеристика	16
4	Правові засади місцевого самоврядування	10
5	Специфіка соціальної роботи у громаді	12
6	Методологічні підходи у роботі соціальних працівників в громаді	12
7	Завдання й функції соціального працівника у громаді	8
Разом		58

8. Види контролю і система накопичення балів

Система накопичення балів – проста сума всіх балів, які отримано студентом за семестр під час вивчення курсу. Розподіл балів, які отримують студенти, за темами кожного розділу наведено в таблиці:

Назва теми	Кількість балів
Розділ 1. Засади формування й функціонування місцевого самоврядування	
Тема 1. Сутність місцевого самоврядування	5
Тема 2. Концептуальні та конституційні основи місцевого самоврядування	5
Тема 3. Система місцевого самоврядування, її елементна характеристика	5
Тема 4. Правові засади місцевого самоврядування	5
Тестування в системі moodle	10

Загальна кількість балів	30
Розділ 2. Взаємозв'язок місцевого самоврядування та соціальної роботи	
Тема 5. Специфіка соціальної роботи у громаді	7
Тема 6. Методологічні підходи у роботі соціальних працівників в громаді	6
Тема 7. Завдання й функції соціального працівника у громаді	7
Тестування в системі moodle	10
Загальна кількість балів	30
Всього за поточний контроль знань	60
Підсумковий контроль (залік)	40
Разом	100

Види контролю і система накопичення балів (2 розділи)

Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
Тестування в системі moodle	2	10	20
Участь студентів в семінарських заняттях (макс. кількість балів) за темами 1,2,3,4	4	5 (макс.)	20
Контрольне тестування за темою 6	1	6	6
Індивідуальне опитування (захист презентацій) за темами 5,7	2	7	14
Залік	1		40
Разом	14		100

Критерії комплексного оцінювання доводяться до студентів на початку викладання навчальної дисципліни.

За темами курсу бали отримуються за участь в семінарських заняттях, а також за індивідуальне опитування (захист презентацій/доповідей), ведення конспекту зі всіх перелічених тем.

Система накопичення балів за тестування з кожної теми – проста сума всіх балів, які отримано студентом за вірну відповідь з кожного завдання тесту, що розв'язується. Тестове завдання містить 3 відповіді, одна з яких є вірною.

За участь в семінарському занятті та в разі індивідуального опитування (захисту презентацій/доповідей) можна отримати максимум 5 балів, які нараховуються за наступною схемою:

- 5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції;
- 4 бали – чітка повна змістовна відповідь на питання, оперування багатьма теоретичними джерелами, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції, але при відсутності авторської позиції;
- 3 бали – все вище назване, та деякі неточності;
- 2 бали – змістовне доповнення;
- 1 бал – поверховий виклад матеріалу;
- 0 балів – відсутність відповіді.

Якщо за результатами поточного контролю знань студент отримує менше 35 балів, то до заліку він не допускається.

Підсумковий контроль проводиться по закінченні вивчення курсу з метою оцінювання результатів вивчення навчального курсу на завершальному етапі в формі заліку.

Поточний контроль знань		Залік	Сума
Модульна атестація 1	Модульна атестація 2	40	100
30	30		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою Університету	За національною шкалою
		Залік
A	90 – 100 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	
C	75 – 84 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

9. Рекомендована література

Основна:

1. Авер'янов В. Б. Державне управління: теорія і практика. / В. Б. Авер'янов, В. В. Цветков. – К. : Юрінком Інтер, 1998 – 432 с.
2. Батанов О. В. Муніципальна влада в Україні: проблеми теорії та практики: Монографія / Відп. ред. М. О. Баймуратов. – К. : КМ «Академія», 2010. – 656 с.
3. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді: Навчальний посібник. / О. В. Безпалько – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 176 с.
4. Беркович Е. Местное самоуправление: предмет надзора / Е. Беркович // Законность. – 2004. – 11. – С. 9-10.
5. Біленчук П. Д. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право) / П. Д. Біленчук, В. В. Кравченко, М. В. Підмогильний. – К. : Атака, 2000. – 304с.
6. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями: Метод, матеріали для тренера / О. В. Безпалько та інші; Під заг. ред. І.Д.Зверєвої. - К. : Наук, світ, 2004. - 69с.

7. Демиденко В. О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Посібник / В. О. Демиденко. – К., 2007. – 440с.
8. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник / І. І. Бодрова, С. В. Болдирєв, В. О. Величко та ін. ; за ред. Д. С. Г. Серьогіної. – 2-ге вид. переробл. та доповн. – Х. : Право, 2011. – 360 с.
9. Колодій А. М. Державне будівництво і місцеве самоврядування.: Навчальний посібник / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 504 с.
10. Лазор О. Д. Служба в органах місцевого самоврядування : Науково-практичний коментар до закону України; Навч. посібник / О. Д. Лазор, О. Я. Лазор. – 2-е вид. – К. : Дакор, 2007. – 424 с. – Публічна служба.
11. Покращення якості соціальних послуг дітям та сім'ям в громаді : (Інформаційно-методичні матеріали за підсумками проекту "Покращення якості соціальних послуг дітям та сім'ям в громаді" 2003-2006 рр.) [Текст] / за заг. ред. О. В. Безпалько. – Київ : [Б.в.], 2006. – 80 с.
12. Про соціальну допомогу та соціальні послуги селянам / Упорядник: Тимошенко Н. В. – К. : Інститут сільського розвитку. 2008. – 48 с.
13. Реформування соціальної політики в Україні: проблеми та перспективи : навч.-наук. вид. / авт. кол. : В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, П. К. Ситник та ін. ; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. – К. ; Львів : НАДУ, 2012. – 368 с.
14. Семигіна Т. В. Робота в громаді : практика й політика / Т. В. Семигіна. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 180 с.
15. Трачук П. А. Місцеве самоврядування в Україні у контексті конституційних і демократичних реформ: Монографія / П. А. Трачук. – Ужгород, 2006. – 576 с.

Законодавчі акти:

1. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09.04.1999 р.
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»: Науково-практичний коментар. К.: Ін-т законодавства ВР України, 1999. – 397 с.
3. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» від 11.07.2002 р.
4. Закон України «Про органи самоорганізації України» від 11.07.2001 р.
5. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30.

Додаткова:

1. Альошина Н. Правосуб'єктність територіальної громади / Н. Альошина // Публічне право. – 2012. – №3(7).– С.358–362.

2. Бакин М. А., Шапиро Л. В. О местных сообществах и местном самоуправлении / М. А. Бакин, Л. В. Шапиро // Полития. – 2003-2004 (зима). – №4.
3. Борденюк В. Сільський, селищний, міський голова у механізмі здійснення місцевого самоврядування: конституційно-правові аспекти / В. Борденюк // Право України. – 2011. – №2 ю.– С. 208– 216.
4. Воловодова Е., Касперович А. О социокультурной специфике субъектности территориальной общины: организационный аспект / Е. Воловодова, А. Касперович // Социология: теория, методы, маркетинг. – №1. – 2004. – С.103-119.
5. Духовна О. В. Фінансова основа місцевого самоврядування: теоретико-правові проблеми забезпечення / О. В. Духовна // Держава і право. – Вип. 52. – К., 2011. – С. 361–366.
6. Європейська хартія місцевого самоврядування // Місцеве та регіональне самоврядування в Україні. – Вип. 1-2(6-7). – К., 1994.
7. Камінська Н. В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз: Навч. посіб. / Н. В. Камінська. – К., 2010. – 232 с.
8. Компетенція місцевих органів виконавчої влади, регіональних і міських органів місцевого самоврядування у сфері господарювання / За заг. ред. В. К. Мамотова. – К., 2010. – 320 с.
9. Котенко Т. В. Різновиди функцій місцевого самоврядування як прояв багатовекторності його функціонального призначення / Т. В. Котенко // Законодавство України: проблеми та перспективи розвитку: Збірник матеріалів XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції. – К., 2012. – С. 103 – 106.
10. Лазор О. Д. Основи місцевого самоврядування: Навч. посіб./ О. Д. Лазор. – К., 2003. – 432 с.
11. Лизачов С. Методи діяльності органів місцевого самоврядування / С. Лизачов // Юридична Україна. – 2011. – №2. – С. 29–35.
12. Местное самоуправление (управление) в зарубежных странах : Учеб.пособие для вузов / Под ред.А. С. Прудникова. – М. : ЮНИТИ, 2007. – 272 с. – (ил.). – Профессиональное образование: Юриспруденция.
13. Місцеве самоврядування: пошуки та здобутки.: Збірник матеріалів та документів / За ред. М. Пухтинського, О. Власенка. – К., 2007. – 896 с.
14. Нікончук А. М. Розвиток та формування системи місцевого самоврядування в сучасній Україні / А. М. Нікончук // Право і суспільство. – 2011. – №6. – С. 48–53.
15. Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб: методичні рекомендації для закладів та установ, що працюють з вразливими групами населення [Авт. кол.: Бондаренко Н. Б., Буднік О. В., Дума Л. П. та ін.: За ред. Сідельник Л. Л.]. – К. : ТОВ „ЛДГ”, 2007. – 208 с.

16. Пейн М. Община как основа социальной политики и социальной идеи / М. Пейн // Взаимосвязь социальной работы и социальной политики. – М.: Аспект Пресе, 1997. – С. 44–62.
17. Попович Г. Соціальна робота в Україні і за рубежом: Навчально-методичний посібник / Г. Попович. — Ужгород : Гражда, 2000. — 134 с.
18. Руснак Л. Поняття місцевого самоврядування / Л. Руснак // Підприємництво, господарство і право – 2012 – №6 – С. 104–106.
19. Соціальна робота в територіальній громаді м.Києва: досвід 2004 року. Нариси практиків / Під ред К. С. Шендеровского, І. Я. Ткач, К. В. Савченко. – К. : КМЦССМ, 2004. – 217 с.
20. Фролов О. Роль державних органів у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування / О. Фролов // Право України. – 2011. – №6. – С. 226–232.

Інформаційні ресурси:

1. Авер'янова В. Б. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / Авер'янова В.Б. – К.: Факт, 2003. – 384 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravoznavec.com.ua/books/letter/275/%C0> (дата звернення 25.01.2016) – Назва з екрана.
2. Библиотека Гумер - гуманитарные науки [Електронний ресурс] : [Головна сторінка]. – Режим доступу: <http://www.gumer.info/> (дата звернення 25.01.2016) – Назва з екрана.
3. Битяк Ю. П. Адміністративне право України: Підручник. – К.: Юрінком Інтер, 2005 –335 с. // Органи місцевого самоврядування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrlibrary.com.ua/books/20/1/2/212.html> (дата звернення 25.01.2016) – Назва з екрана.
4. Верховна Рада України [Електронний ресурс] : [офіційний веб портал]. – Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/a#Find> (дата звернення 25.01.2016) – Назва з екрана.
5. Демків Р.Я. Конституційне право України. Курс лекцій. — Львів: ЛДУВС, 2012. — 332 с. // 15.4. Конституційно-правові засади формування (порядку утворення) органів місцевого самоврядування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://e-pidruchniki.com/content/251_154Konstityciino_pravovi_zasadi_formyvannya_por_yadky_utvorenniya_organiv_miscevogo_samovryadyvannya.html (дата звернення 25.01.2016) – Назва з екрана.
6. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник / І. І. Бодрова, С. В. Болдирєв, В. О. Величкотайн. ; за ред. С. Г. Серьогіної. — 2-ге вид. переробл. Та доповн. — Х. : Право, 2011. — 360 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI-2012/Dergbud_2011.pdf (дата звернення 25.01.2016) – Назва з екрана.
7. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник / За ред. Я.Ю. Кондратьєва. – К.:

Юрінком Інтер, 2003. – 464 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.mypressonline.com/zbook/pravo/konst/derjbud.html> (дата звернення 25.01.2016) – Назва з екрана.

8. Корнюшина Р.В. Зарубежный опыт социальной работы: учебное пособие // 3.3.1. Социальная работа в общине [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yourlib.net/content/view/42/3/> (дата звернення 25.01.2016) – Назва з екрана.

9. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): Навчальний посібник – К. : ІПК ДСЗУ, 2007. – 341 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ipk-dszu.kiev.ua/journal/El-librari/Posibnik/Lukashevitch%20Semiga%20Soz-Pobota%202007.pdf> (дата звернення 25.01.2016) – Назва з екрана.

10. Національне агентство України з питань державної служби [Електронний ресурс] : [Головна сторінка]. – Режим доступу: <http://www.nads.gov.ua/control/uk/index> (дата звернення 25.01.2016) – Назва з екрана.

11. Тюття Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота: Теорія і практика К.: ВМУРОЛ «Україна», 2004. - 408 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/158407207079/sotsiologiya/sotsialna_robota (дата звернення 25.01.2016) – Назва з екрана.

Погоджено _____
навчальний відділ
« _____ » _____

